

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 30. ДЕЦЕМБРА 1895.

ГОД. XX.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 55.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

АНА ЖИДИК.

Гласовита глумица француска госпођа Ана Жидик-ова, та многогодишња звезда париског водвиљског неба, дошла је, на позив интенданта г. дра Стевана Милетића, у Загреб и тамо је са својим друштвом давала две представе у новом хрватском народном позоришту, и то 21. и 22. децембра о. г.

Први је комад био: „Ниниши“, водвиљ оперета, а други: „Divorçons“ (Да се раставимо), комедија у 3 чина. Осим тога певала је између чинова и неке „пикантне шанзонете“, у којима је до сад још нико није претекао.

Жидик-ова је велика уметница. Виртуозни јој начин у приказивању париске пикантерије у правом француском водвиљу број је за загребачку публику, као што то јављају тамошњи листови, са свим новим, па је сваког без разлике занео и задивио.

Жидик-ова, чим је изашла на позорницу, очарала је публику својом појавом, игром и брилантним певањем. Она се кретала на позорници у улози „Нинише“, као права, рођена грофица. Сваки покрет јој био је одмерен и пун достојанства, па и у призору, у ком оживљава своје успомене на позоришно јунаковање, она остаје мирна, до момента кад у дујету подиже мало ногу; али за то њезине црне очи, њезино лице, њезин осмех: све то говори језиком који се не да описати, све то живи бујним животом, који кипи неодољивом пикантеријом. У том је било и искрене наивности и дражесног претварања, и чаробне кокетерије и праве страсти.

Жидик-ова уме до краја употребити сва ситна средства, којима лепе жене у опште постизавају своје победе и којима се из најтежих ситуација спасавају, а вештина јој у том је, да сва та средства уме наћи и приказати без претеривања,

са оном фпном француском пикантеријом, која ипак остаје дискретна, са оном дражесном ћубазљивошћу, која заводи и самог стојика.

Њезино дивно наглашивање речи у конверзији, њезини умиљати прелази из конверзије у певање, па уз то игра њезиних великих очију, које говоре, њезин срдачан смех и њезини једва приметљиво узмахивање главом: то је оружје њезина арсенала, којим сигурно побеђује.

Уметница је отпевала и неколико од својих пикантних шанзонета на гласу. Речи тих песмица пикантне су до крајности, па би већина садржаја у сухонарној прози била непријатна; ал' како Жидик-ова то пева, како ти игром све коментише, како ублажава и како наговештава, све с неком елегантном грацијозношћу! С најмањим покретом, очима — великим прним очима — изражава све, што не ће да нагласи сувшице.

Ал' Жидик-ова је показала, да уме и озбиљну песмицу савршено отпевати.

У песмици, коју је прво отпевала, прича се, како је спромашни радник украо комад хлеба и био за то од судца осуђен, ал' му Бог није то урачунао у грех.

Глас јој сам по себи нијеjak, али како она њиме управља, како пази, да не пође ни за нијансу даље, него што може и сме! Па онда опет те лепе, велике црне очи, тај осмех, то узмахивање главом, па ти прсти, који говоре језиком, који ми сви разумемо.

Није, дакле, чудо, што је Жидик-ова занела и очарала и публику загребачку, која јој је изјављивала своје допадање френетичким начином.

Жидик-ова је заиста представница специјалне француске глумачке уметности, којој једва да има у свету равне!

ХИСТИКИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Бидо“, слика из сеоског живота у 5 чинова, с певањем и играњем, написали Ј. Веселиновић и Д. Брзак, музика од Д. Јенка. Пrikazana дне 26. децембра о. г.)

О овом извornом комадуписано је већ толико и толико, те би било сувишно о њему оширену критику писати. Какав је, да је, овај комад код нас се одомаћио и радо се гледа. И овај пут је кућа, нарочито у паркету, на балкону и галерији, пуна била. Најпосле и то је нека врста критике, с којом позоришна управа мора рачунати.

„Бидо“ није право драмско чедо у правом значењу те речи, већ низ драматизованих слика из живота, које су међусобно неким доста танким и обичним драмским везом и развојем судбине љубави Биде (г. Спасића) према Ђубици (гђца Ђуришићева) повезане. Писцима било је вишестало до тих појединачних слика из живота, него до драмског развоја Бидове љубави, више до значења појма „Бидо“, него до судбине његове љубави. Зато је сва пажња писаца била посвећена тому појму Биде како оно, што се под тим разумева, прелази од оца на сина, те је то „Бидаштво“, да се тако изразимо, елеменат, из којега се ствара сам по себи драмски зајас и расплет у драмском склопу овде приказаних слика из живота.

Има ствари, које се не даду тако згодно ни стихом опевати, ни проповетком описати ни у строги драмски склон саставити, већ је нужно наћи неку посебну форму, да дође до израза оно, што писац има на уму. Тако је дошло до овакове форме, где се слике из живота у драмском облику износе пред публику. То је, дакле, форма од нужде и као такова није на одмет, макар да ни по што не смије правити претензије на цену драме у правом смислу речи. Али, ресигнујући на славу драмских ловорника, писци овакових слика имају право од критичара тражити, да их пресуђује према намери, коју су имали, и према оквиру, у којем су своје дело извели, а не према строгим драмским техничким правилима.

„Бидо“, као низ слика из живота, није промашио своју цел. Радо се гледа, снабдевен је

управо прекрасним певачким и кореографским помагалима, има у њему доста свеже реалистичке, хумора и сатире, што му даје неку већу естетску вредност, јер тако и он врши својим начином задаћу, коју естетика захтева од добре комедије: „ridendo castigare mores“.

Има, дакако, у комаду и нешто драстичнијих призори и израза, али много зависи од глумаца, да наглашивањем и приказом учине комад таквим, да слабијим наглашаком нелепога, а јачим наглашивањем лепога комад учине симпатичним и код гледалаца, којима је неугодан сваки драстичан призор и израз.

На част служи написим вредним глумцима, да им је приказ тога комада што даље, то бољи.

Г. Спасић је Биду врло добро приказао. По замисли писаца Биде је јунак по срцу и доброочина по душам, мишиће му јаке, али није од оних, који проналазе барут. Овај контраст разних врлина и недостатака г. Спасић је мајсторски протумачио. С њим су се натецали с потпуним успехом г. Лукљ (Маринко) и г. Марковић (Милић), г. Душановић (Андреја), а од госпођа: гђа Добриновићка (Павлија), гђа Ђуришићева (Љубица), макар да јој је глас био мало преслаб, а нада све гђа З. Марковићка, као сигурна глумица и управо симпатична и одлична певачица. Нама се чини, да је то добра аквизиција и да је управа била сретне руке, те у њој нашла силу, која ће својим лепим и звонким певањем много вредити у честитој нашој позоришној дружини. Г. Миловановић, овде новајлија, заменио је у улоги Станојла одсунтог г. Васиљевића, и било би неправедно, да га по приказу те улоге пресуђујемо. *Nunc venio ad fortissimum.* Г. Добриновић као Максим и опет је ексцелирао и на бурно захтевање публике морао је поновити песму: „Ој, Максо, Максо!“

J. Хр.

СИТНИЦЕ.

(Американски двобој). У Америци је све особито и ван осталог света, па није ни чудо што су и двобоји особити. Док се у Јевропи на мегданима туку оштрим мачевима, бритким сабљама, револверима и пиштолима, дотле у Америци се то врши врло оригинално.

Тамо н. пр. напуне се два пиштоља. У један се метне куршум, у други не. Увређени пушца на себе последњи. Ако онај први од пушња не падне, значи да је потрефио пиштољ без куршума и овај други умире и то од своје руке. Тако исто се дели двобој и са отровом. У две једнаке чаше наспе се вода, за тим у једној отров, у другој истобојни обични прашак. Ко погоди обичан прашак, добија бољи апетит и слатко руча, други умире.

Но, најоригиналнији су двобоји без реда, где противници један на другог пуцају, како ко може, док траје метака и снаге. При овим двобојима нико не иде за сведока.

(Цар Давид као стратег). Цар Давид био је до сад у повесници познат као једини оснивалац јеврејске државе, као одличан владалац и државник, као песник и свирач на харфи, као вештак у бацању камена и као играч. Француски археолог Марсан Дијелафо изнео је пре негде пред Академију Наука нову карактерну страну великога јеврејскога цара: означио га је као стратега и тактичара. Дијелафо је са библијом у руци обележавао ратовања Давидова против Филистара. Он Давида не цени само као срећна пебедиоца, већ и као вештог војсковођу.

(Права љубав). Поручик: Не рекосте ли мало час, госпођице, да господин ваш отац има две стотина ланаца земље у Бачкој?

Девојка: Пет стотина, господине!

Поручик: Па ви још можете сумњати у моју праву, искрену, топлу љубав?

(Сам ћу да идем). У неком веселом друштву некакав шаљивчина наприповедао је сплесију смешних ствари.

На то ће му неко из друштва: Ex, баш си враг, ћаво те однео!

Не треба да ме носи: и ќе ѝ ја и сам!

(Одломци из љубавног доносица.) Глумац Переца: „Предрага и слатка моја Љубиће! Да знаш како сам се обрадовао, како сам био сав срећан, кад сам добио твоје писмо! Најпре сам хиљаду пута пољубио марку, па сам тек онда распечатио писмо. А погађаш ли за што сам то учинио? За то, што си ти ту марку лизнула твојим слатким језичишћем, што се марке дотакла твоја румена, медна усташца. Шаљем ти милијун пољубаца. Твой Переца.“

Љубица је на то одговорила ово: „Драги мој Периће! Па ти си, благо мени, читав песник!

Твоје писмо измамило ми је сузу! Штета само што си се мало преварио. Нисам ја лизнула ни прилепила ону марку, него наш слуга Ђука, кад је однео писмо на пошту. Јуби те твоја Ђубица.“

(С разлогом.) Два глумца, пријатеља, враћали се с неке гозбе доцкан ноћу. На путу су морали прећи огромну бару, преко које је била намештена даска за прелаз. Они већ и онако нису могли иći сигурно, а по дасци још мање, и тако један од њих стрмекне с даске и бућне у бару. Онај други, видећи да његов пријатељ седи у бару и не устаје, упита га зачуђено:

— Вељо, шта радиши доле?

— Па чекам тебе! — одговори онај из баре,

(У шуми.) На дрвету што га је ветар оборио, седи леп, прномањест човек и дивна грациозна плавуша, па се разговарају већ пуна два саахата.

На послетку ће одважни младић прогово-
рить шапатом.

— Марија! Ја сам ваш роб!... Ви сте моя бешта!... Допустите, да вас пољубим.

— Не! О томе не смете ни мислить!

— Ни мислить?... А за что?

— Што хоћу да вас казним...

— Да ме казните?... Али за што?...

— За то, што сте читава два саката бръзали којекакве глупости, а пољупца се сетили тек сад, кад је време да се кући иде.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Недельни ред представа.)

У недељу 31. децембра: „Сањурица и шубира“. Награђена шаљива игра у 4 чина, с певањем и играњем, из живота покојне првишке слепачке академије, од Илије Округића-Сремца. (Представа за народ с обаљеним ценама, у 31%, сахата после подне.)

У понедељник 1. јануара: „Војнички бегунац“. Позоришна игра у 3 чина, с певањем, од Е Сиглигетија, посрбио Рада пл. Стратимировић. (Г. М. Стојковић, пређашњи члан кр. српског народног позоришта у Београду, као гост, по други пут.)

У четвртак 4. јануара први пут: „Златан мајдан“. Шаљива игра у 3 чина, написао Дон Томас Родрихујес Руби, са шпанскога превео Хајм Давичо.

Издаје управа срп. нар. позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

4. Представа.

У ДУНЂЕРСКОВОМ ПОЗОРИШТУ.

У претплати 1.

У Новоме Саду, у суботу 30. децембра 1895 (11. јан.) 1896.

ПРВИ ПУТ:

ГАЛЕОТО.

Драма у 3 чина, с предигром, написао Хосе Ечегареј, превео М. Миљковић. — Редитељ: Лукић.

ОСОБЕ:

Дон Мануел — — — — — Лукић.
 Јулија, његова жена — — — Т. Лукићка.
 Дон Северо, Мануелов брат — Николић.
 Дона Мерседа, његова жена — Ј. Весићева.
 Митгуел, њихов син — — — Марковић.
 Ернесто, песник — — — Г. Стојковић.

Газдарница — — — — — К. Жикићка.
 Лекар — — — — — Тодосић.
 Први господин — — — — — Поповић.
 Други господин — — — — — Иваштанин.
 Слуга — — — — — Илић.
 Збива се у Мадриду, у садашњости.

Г. М. Стојковић, пређашњи члан кр. српског народног позоришта у Београду, као гост у улози Ернеста, први пут.

У недељу 31. децембра: „Саћурица и шубара“. Позоришна игра у 4 чина, с певањем, написао Илија Округић-Сремац. (Представа за народ с обаљеним ценама, у $3\frac{1}{2}$ сахата после подне).

Улазнице могу се добити у књижари браће М. Поповића од 9—12 пре подне и од 3—5 сахата после подне и после на каси.

Почетак тачно у 7, свршетак у 10 сахата.